

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

437

Vragen van het lid **Dijk** (SP) aan de Minister van Financiën over *private equity in de accountancy* (ingezonden 11 september 2024).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 4 november 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 112.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «experts vrezen commerciële draaikolk door private equity bij accountantskantoren»?¹ Deelt u de zorgen die worden geuit door experts dat private equity een commerciële draaikolk veroorzaken?

Antwoord 1

Ja, ik heb van het artikel kennisgenomen. In hun slotrapportage «Druk en tegendruk» uit 2023 constateerden de Kwartiermakers toekomst accountancysector dat private equity een toenemende belangstelling heeft voor de accountantsorganisaties met een reguliere vergunning.² Het effect van private equity in de accountancysector is niet op één manier te duiden. Accountantsorganisaties die zich openstellen voor een private equity-aandeelhouder kunnen daar baat bij hebben als er op een andere wijze geen ruimte is of kan ontstaan voor investeringen in innovatiever en efficiënter werken en daarmee in een hogere kwaliteit. Soms worden vraagtekens gezet bij het streven naar winst van een dergelijke aandeelhouder. Daar staat tegenover dat de wens om rendement te maken op dit moment ook al onderdeel is van de bedrijfsvoering van accountantsorganisaties en dus niet alleen is voorbehouden aan private equity. Anderzijds ben ik me ervan bewust dat aandeelhouders, onder wie private equity-partijen, een groter belang kunnen hebben bij groei van de omzet en winst, en vooral ook uit kunnen zijn op kortetermijnrendement. Met als doel winst te maken bij doorverkoop van hun belang in de onderneming. Dit kan mogelijk botsen met het langetermijnbelang van de kwaliteit van de wettelijke controle. Daarom houd ik de ontwikkelingen van private equity in de accountancysector goed in de gaten.

¹ Accountant, 1 juli 2024, (<https://www.accountant.nl/nieuws/2024/7/experts-vrezen-commerciele-draaikolk-door-private-equity-bij-accountantskantoren/>).

² Kamerstukken II 2023/24, 33 977, nr. 46.

Vraag 2

Wat vindt u van het feit dat een derde van de accountantskantoren straks in handen is van private equity? Past het rendementsdenken van private equity bij de sector die de afgelopen jaren zo geplaagd is door fraude?

Antwoord 2

Ik volg de ontwikkeling ten aanzien van private equity in de accountancysector nauwlettend, met het oog op de in de vorige vraag genoemde aandachtspunten. Los daarvan staan accountantsorganisaties onder toezicht. In de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) staan verplichtingen voor accountantsorganisaties, met het oog op onafhankelijkheid van de externe accountant en de integere bedrijfsvoering. Die verplichtingen gelden ook voor accountantskantoren waarvan de eigenaar een private equity-partij is.

Vraag 3

Wat betekent de komst van private equity voor de onafhankelijkheid van de accountant wat u betreft? Wat gaat u doen om de onafhankelijkheid te waarborgen?³

Antwoord 3

De onafhankelijkheid van de accountant is geborgd in de wet. De AFM houdt hier toezicht op. Accountants die wettelijke controletaken uitvoeren moeten dit onafhankelijk van zowel hun cliënten als hun aandeelhouders kunnen doen. In de Wta zijn diverse maatregelen opgenomen die deze onafhankelijkheid van de accountantsorganisatie en de externe accountant borgen. Zo moeten accountants zelf de meerderheid van de stemrechten in een accountantsorganisatie houden, mag de zeggenschapsstructuur geen belemmering vormen voor het toezicht en moet een accountantsorganisatie de bedrijfsvoering zo inrichten dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt.⁴

Vraag 4

Bent u bekend met het gebrek aan kwaliteit van de controle in de accountancy? Vreest u met de hoogleraren en experts dat de kwaliteit nog verder zal afnemen bij overname door private equity?

Antwoord 4

Iedereen moet erop kunnen vertrouwen dat de wettelijk verplichte accountantscontroles voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Op basis van onderzoeken van de AFM, de aanbevelingen van de Commissie toekomst accountancysector en de aanbevelingen van de Kwartiermakers (Kta) is duidelijk dat bepaalde kwaliteitsaspecten van de wettelijke controle vatbaar zijn voor verbetering.⁵ In het voorstel voor de Wijzigingswet accountancysector, dat bij uw Kamer aanhangig is, zijn maatregelen opgenomen om de kwaliteit van de wettelijke controle te verbeteren.⁶ Ik heb op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat de invloed van private equity hieraan per saldo afbreuk doet, maar ik blijf de ontwikkelingen en mogelijke risico's in de gaten houden.

Vraag 5 en 7

Kent u de kritiek van de toezichthouder AFM die zegt dat er een botsing ontstaat tussen het streven naar rendement van private equity en goede accountantscontrole? Wat gaat u met deze kritiek doen? Wat zijn de mogelijke maatregelen van uw kant?

Is het niet vreemd dat de toezichthouder AFM wil dat accountantskantoren zelf zorgen voor passende maatregelen «om te waarborgen dat de kwaliteit van de wettelijke controle voorop staat»? Vindt u dat de slager zijn eigen vlees moet keuren?

³ Accountancyvanmorgen, 27 augustus 2024, (<https://www.accountancyvanmorgen.nl/2024/08/27/feuilleton-het-onderzoek-12-private-equity/>).

⁴ Zie de artikelen 16b, 17 en 21 Wta.

⁵ Respectievelijk: AFM (2024), *OKB: De diepte in*; Kamerstukken II 2023/24, 33 977, nr. 28; Kamerstukken II 2023/24, 33 977, nr. 45; Kamerstukken II 2023/24, 33 977, nr. 29 en nr. 47.

⁶ Kamerstukken II 2023/24, 36 484, nr. 2.

Antwoord 5 en 7

De AFM heeft een belangrijke taak om erop toe te zien dat de wettelijk verplichte accountantscontrole aan de wettelijke kwaliteitseisen voldoet en mogelijke knelpunten en risico's te signaleren. Ik ben bekend met de genoemde analyse van de AFM. Ik blijf hierover in gesprek met de AFM en zal ook zelf de ontwikkeling van de aanwezigheid van private equity in de accountancysector in de gaten houden. Het is positief dat de AFM aan accountancyorganisaties aandachtspunten meegeeft voor het geval zij een private-equitydeelneming overwegen. Ik zie vooralsnog geen aanleiding voor verdergaande wettelijke maatregelen dan die nu al gelden om de onafhankelijke van de wettelijke controle te waarborgen.

Vraag 8

Vreest u met de experts dat de accountancy schaalvergroting door private equity ook kan leiden tot hogere prijzen en meer focus op grotere klanten? Wat gaat u doen voor kleinere klanten?

Antwoord 8

De Wta legt diverse verplichtingen aan accountantsorganisaties op die ervoor moeten zorgen dat externe accountants hun werk onafhankelijk kunnen uitvoeren. Zo moeten accountantsorganisaties een stelsel van kwaliteitsbeheersing hebben, gedragsregels vastleggen en een passend beloningsbeleid hebben.⁷ In het eerdergenoemde voorstel voor de Wijzigingswet accountancysector zijn aanvullende verplichtingen opgenomen, zoals de versterking en de uitbreiding van de reikwijdte van de plicht tot instelling van een orgaan dat is belast met het interne toezicht bij grote reguliere accountantsorganisaties. De accountantsorganisaties kunnen binnen de kaders van de bestaande regels nadere invulling geven aan deze vereisten. De AFM houdt hier toezicht op. Gegeven deze context vind ik het passend dat de AFM accountantsorganisaties wijst op de mogelijke risico's van private equity en in dat kader aan hen de oproep doet om hun wettelijke verplichtingen goed te borgen.

Vraag 9

Deelt u de kritiek van experts dat de toegang tot een accountant voor kleine bedrijven onder druk komt te staan door private equity? Heeft u signalen dat dat nu al problemen geeft? Wat gaat u daaraan doen?

Antwoord 9

Het is belangrijk dat alle controleplichtige ondernemingen toegang hebben tot een accountant. Hoewel er sinds 2014 een trend gaande is waarbij het aantal reguliere accountantsorganisaties afneemt door fusies, overnames en het inleveren van vergunningen, neemt hun marktaandeel in de wettelijke controles juist toe (61% in 2023).⁸ Ik heb vooralsnog geen signalen ontvangen dat private equity leidt tot hogere prijzen en een focus op grotere klanten en dat dit leidt tot problemen voor kleinere klanten.

Vraag 10

Meent u met de SP dat «private equity» kantoren hun focus zullen verleggen van audit- en assurancediensten naar meer lucratieve adviesdiensten, waar de marges hoger zijn en de onafhankelijkheid minder cruciaal wordt geacht? Wat gaat u hiertegen doen?

Antwoord 10

Zoals hiervoor aangegeven is het van belang dat ook kleinere controleplichtige ondernemingen toegang hebben tot een accountant. Er zijn op dit moment 228 accountantsorganisaties met een reguliere vergunning.⁹ Deze mogen een wettelijke controle uitvoeren bij controleplichtige (middel)grote ondernemingen, niet zijnde organisaties van openbaar belang. Daarmee is er nog altijd een aanzienlijk aantal accountantsorganisaties dat deze ondernemingen kan bedienen. Er zijn mij geen signalen bekend dat de toegang voor

⁷ Zie de artikelen 18, 18a en 18b Wta.

⁸ AFM (2023), *Sector in beeld 2023*.

⁹ Register accountantsorganisaties (www.afm.nl, oktober 2024).

kleine bedrijven tot een accountant onder druk komt te staan door de komst van private equity.

Vraag 11

Meent u met de SP dat «private equity» kantoren hun focus zullen verleggen van audit- en assurancediensten naar meer lucratieve adviesdiensten, waar de marges hoger zijn en de onafhankelijkheid minder cruciaal wordt geacht? Wat gaat u hiertegen doen?

Antwoord 11

Het is belangrijk dat er voldoende aanbod blijft van accountantsorganisaties die wettelijk verplichte audit- en assurancediensten verrichten. Deze diensten kunnen ook een stabiele inkomstenbron voor accountantsorganisaties zijn. Bovendien worden deze controles in de nabije toekomst uitgebreid met de verplichte duurzaamheidsassurance. Hierdoor blijft het interessant deze werkzaamheden aan te bieden. Voor wat betreft de onafhankelijkheid van accountantsorganisaties verwijs ik naar de eerdergenoemde wettelijke waarborgen.